

**NASDAQ
STOCKHOLM
ÖVERVAKNING AV
REGELBUNDEN
FINANSIELL
INFORMATION 2017**

Sammanfattning.....	3
Om rapporten och Börsens uppdrag	4
Organisation och metod för granskningen	5
Bedömning, påföljder och tillsynsåtgärder.....	5
Urval	7
Tematisk genomgång av årsredovisningar.....	9
Europeiskt samarbete	12
Fokusområden för årsredovisningar 2017	13
Resultat av årets granskning.....	14
Ärenden avslutade med Begäran om rättelse.....	15
Påpekanden och övriga kommentarer.....	18

SAMMANFATTNING

Nasdaq Stockholm AB ("Börsen") är genom lag ålagd att bedriva övervakning av finansiell information från bolag med värdepapper upptagna till handel på Nasdaq Stockholm. Granskningen 2017 har omfattat finansiella rapporter från 94 (2016: 97) bolag samt merparten av de delårsrapporter som har publicerats av samtliga noterade bolag. Granskningen har i första hand skett i förhållande till bestämmelserna i IAS-förordningen och årsredovisningslagen.

Antalet ärenden som har avslutats med en begäran om rättelse varit något lägre än föregående år (11 vs 14). Som framgår av beskrivningen av dessa ärenden är bristerna spridda över flera IFRS. Tillsammans med de ärenden som avslutades med påpekanden och övriga kommentarer är det främst ESMA:s Riktlinjer Alternativa nyckeltal, IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* och IAS 19 *Ersättning till anställda* där efterlevnaden bör förbättras. Även upplysningar om nedskrivning (IAS 36) har i många fall fortfarande varit bristfälliga. IAS 1 ändrades med ikraftträdande från 2016 som en del av IASB:s projekt för att finansiella rapporter ska vara bättre kommunikationsinstrument. Ändringarna tydliggjorde att upplysningar ska vara relevanta, företagsspecifika och väsentliga. Börsen har noterat att många emittenter ännu inte har utnyttjat dessa möjligheter. Jämfört med utvecklingen i andra länder finns det en förbättringspotential för svenska företag och en viss risk att de svenska finansiella rapporterna tappar mark i internationell jämförelse. Börsen vill därför mana till översyn på detta område.

Från och med nästa år ska två nya standarder tillämpas: IFRS 9 *Finansiella instrument* och IFRS 15 *Intäkter från avtal med kunder*. Båda standarderna är komplexa och kommer att påverka de finansiella rapporterna för alla emittenter. Bestämmelserna i IAS 8 medför att upplysning om denna påverkan ska ges redan under 2017 samt att specificeringar och kvantifiering bör vara tillgängliga senast i årsredovisningarna för 2017. ESMA och Börsen har noterat att sådana upplysningar i årsredovisningar för 2016 och delårsrapporter under 2017 inte har varit tillfredsställande. Börsen har därför meddelat alla noterade bolag att effekter av övergången till de nya IFRS, både kvalitativ och kvantitativ, ska beskrivas i bokslutskommunikén för 2017.

Börsens tematiska genomgång, ytterligare desk research och informationsinhämtning under årets granskning har visat att det finns en stor variation i emittenternas redovisning av förmånsbestämda pensionsförpliktelser. Diskonteringsräntan skiljer sig åt mer än vad som rimligen kunnat förväntas när svenska bolag beräknar hur deras svenska pensionsförpliktelser skall redovisas. Metoder för att fastställa räntekurvor och underlag för dessa tyder på en större variation än bestämmelserna i IAS 19 till synes tillåter. Börsen kommer därför ha IAS 19 med som prioriterat område i nästa års granskning där både upplysningar och metoder för beräkning kommer att vara föremål för granskning.

Börsen har även i år genomfört en tematisk genomgång av årsredovisningar med syfte att samla information om förekomsten av vissa företeelser, vilket även kan användas för att styra inriktningen på granskningsurvalet. Årets genomgång beskrivs närmare på sid 9 och behandlar bland annat information om kommande IFRS, användning av alternativa resultatmätt och diskonteringsränta för pensionsförpliktelser.

Som Börsen tidigare refererat till har Regeringen under 2013 tillsatt en utredning för att ta fram förslag till hur tillsynen över emittenters finansiella redovisning bör organiseras framdeles. I en promemoria från mitten av 2017 föreslog Finansinspektionen en ordning som innefattar en självreglering där ett privaträttsligt organ ska utföra övervakningen av emittenternas finansiella information, medan Finansinspektionen ska ansvara för eventuella ingripanden mot de emittenter som har överträtt de bestämmelser som gäller för emittenten. Förslaget är att ordningen ska träda i kraft den 1 januari 2019. Börsen kommer därför att utföra granskningar av finansiella rapporter även under 2018, avseende årsredovisningar för 2017.

Stockholm, 21 december 2017

OM RAPPORTEN OCH BÖRSENS UPPDRAG

Nasdaq Stockholm AB ("Börsen") är genom lag ålagd att bedriva övervakning av regelbunden finansiell information från bolag med värdepapper upptagna till handel på Nasdaq Stockholm. Detta följer av bestämmelserna i 16 kapitlet i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ("LVM"). Övervakningsuppgifterna består i att kontrollera att den regelbundna finansiella informationen upprättas i tid och att den är upprättad i enlighet med relevanta finansiella rapporteringsramverk, såsom IFRS och Årsredovisningslagen ("ÅRL"). Syftet med övervakningen är att skydda investerare och främja allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden, genom att bidra till en ökad öppenhet i den finansiella informationen. Finansinspektionen är behörig myndighet för redovisningstillsynen och har meddelat föreskrifter i 5 kap. FFFS 2007:17 om hur övervakningen ska bedrivas. Finansinspektionen ska övervaka att börserna uppfyller sin skyldighet att ha en väl fungerande övervakningsfunktion.

Börsen deltar tillsammans med Finansinspektionen och NGM¹ i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av noterade bolag inom EU. Detta arbete bedrivs inom ramen för ESMA². Börsen deltar i av ESMA regelbundet anordnade möten mellan tillsynsmyndigheterna, European Enforcers Coordination Sessions ("EECS"). Samarbetet syftar till att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn.

Som en del av ovanstående uppdrag ska Börsen varje år lämna en slutrapport över den granskning som Börsen har genomfört under året och vad denna har resulterat i. Börsen publicerar sin slutrapport innan årsskiftet för att ge de noterade bolagen möjlighet att anpassa sin kommande redovisning utifrån de synpunkter som övervakningen har genererat.

De iakttagelser som beskrivs i denna rapport baseras på konstaterade brister i enskilda bolag. Eftersom Börsen endast undersöker ett urval av årsredovisningarna kan motsvarande brister även förekomma hos andra bolag. Börsen gör alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar Börsens slutliga ställningstagande samt behovet av åtgärder från bolagets sida.

Vilken information som är väsentlig i slutändan är i högsta grad bolagsspecifikt och det går därför inte att göra generella tolkningar av Börsens iakttagelser. En avvikande iakttagelse i ett litet bolag eller i en viss bransch kan vara av väsentlig betydelse medan en motsvarande iakttagelse i ett annat bolag, verksamt i en annan bransch eller av annan storlek, kan vara uppenbart oväsentlig.

Syftet med en vidare spridning av denna rapport är att underlätta för bolagen att utveckla och förbättra sin externa informationsgivning. Det är upp till det enskilda bolaget att bestämma om Börsens iakttagelser i denna rapport kan eller bör påverka bolagets finansiella rapporter.

Iakttagelserna i rapporten har tidigare redovisats vid ett seminarium anordnat av Börsen den 11 december 2017. Presentationsmaterialet från detta tillfälle finns på Börsens webbplats, under avsnittet redovisningstillsyn³. En engelsk sammanfattning av rapporten kommer att lämnas till EECS och även finnas tillgänglig på Börsens hemsida.

Börsen har tidigare refererat till att Regeringen har tillsatt en utredning i syfte att ta fram ett förslag till hur tillsynen över emittenters finansiella redovisning bör organiseras framdeles. I ett tidigare skede var förslaget att ansvaret för att utöva denna tillsyn skulle överföras från marknadsplatserna till Finansinspektionen och att tidpunkten för övergången skulle vara tidigast årsskiftet 2015/2016. Finansdepartementet har sedan dess meddelat att något lagförslag inte kunnat utarbetas i tid för den föreslagna tidpunkten och att en förändring tidigast kan förväntas ske per årsskiftet 2017/2018.

¹ Nordic Growth Market

² European Securities and Markets Authority

³ Se sista sidan angående hänvisning till webbplats.

Sedermera har ett nytt förslag till ordning för redovisningstillsyn presenterats. I en promemoria från mitten av 2017 föreslog Finansinspektionen en ordning som innefattar en självreglering och där ett privaträttsligt organ ska utföra övervakningen av emittenternas finansiella information, medan FI ska ansvara för eventuella ingripanden mot de emittenter som har överträtt de bestämmelser som gäller för emittenten. Förslaget är att ordningen ska träda i kraft den 1 januari 2019. Det är således fortsatt marknadsplatserna som hanterar denna tillsyn och de företag vars instrument tagits upp till handel på Nasdaq Stockholm kommer även under 2018 ha kontakt med Börsen i detta sammanhang.

ORGANISATION OCH METOD FÖR GRANSKNINGEN

Övervakningen av finansiell rapportering hanteras av Börsens bolagsövervakning. För att kunna hålla hög kvalitet på granskningen anlitar Börsen även extern expertis. Deras åtaganden är reglerade i särskilda avtal avseende omfattning, kostnad, intressekonflikter och tystnadsplikt. Det är dock alltid Börsen som bedömer och tar beslut i varje enskilt ärende samt sköter kommunikationen med de bolag som omfattas av granskningen.

Granskningen omfattar de bolag som har överlåtbara värdepapper upptagna till handel på Nasdaq Stockholm och som inte utgör undantag enligt 16 kap., 2-3§ LVM. Börsen granskar årsredovisningar samt i tillämplig omfattning, delårsrapporter och bokslutskommunikéer. Granskningen sker löpande men utgår i väsentlig omfattning från en årlig urvalsprocess (se nedan). De bolag som ingått i årets urval erhöll i april 2017 ett brev från Börsen med information om att bolagets årsredovisning skulle granskas utifrån bestämmelserna i IFRS och ÅRL.

Granskningen av den finansiella informationen görs av intern eller extern redovisningsexpertis. Börsen sammanställer de iakttagelser och frågor som granskningen genererar och det granskade bolaget ombeds därefter att kommentera dessa. Normalt beaktas inte klart oväsentliga upplysningsbrister i granskningen. Det kan dock inte alltid bedömas om utelämnade upplysningar är i överensstämmelse med IFRS. Börsen har i sådana fall bett bolagen att redogöra på vilka grunder som de har valt att utelämnat upplysningarna. Börsen har noterat att många bolag i större utsträckning än tidigare i sina svar har motiverat varför viss information har bedömts som oväsentlig, vilket är en positiv utveckling.

BEDÖMNING, PÅFÖLJDER OCH TILLSYNSÅTGÄRDER

Baserat på ovanstående korrespondens gör Börsen en bedömning i vilken mån bolaget har agerat i strid mot gällande regelverk samt graden av eventuella överträdelser, framförallt kopplat till investerarnas möjlighet att värdera bolagets verksamhet och instrument med hjälp av den finansiella informationen. Vid denna bedömning tar Börsen även hjälp av tidigare beslut i EECS interna gemensamma databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. Börsen diskuterar vissa fall inom EECS innan ett beslut tas (se sidan 12 för mer information om den europeiska samordningen av redovisningstillsyn).

Utgångspunkten vid bedömningar av efterlevnaden av IFRS är bestämmelsen om väsentlighet som följer av IAS 8, punkt 5. Där anges att utelämnanden eller felaktigheter i redovisade poster är väsentliga om de, var för sig eller gemensamt, kan påverka de ekonomiska beslut som användaren fattar på basis av de finansiella rapporterna. Väsentligheten beror således på storleken och karaktären av de brister som har konstaterats. Med utgångspunkt från väsentlighetskriterierna kategoriseras de slutliga bedömningarna, varpå den aktuella avvikelser eller bristen dels kan resultera i påföljder enligt Börsens regelverk, dels i tillsynsåtgärder enligt ESMA:s riktlinjer för redovisningstillsyn.

Börsen delar in sin bedömning i fyra kategorier kopplade till Börsens påföljder:

- Kategori 1, ingen anmärkning och/eller notering av mindre väsentlig art (övriga kommentarer)
- Kategori 2, påpekande
- Kategori 3, kritik
- Kategori 4, prövning av Disciplinnämnden

Kategori 1, Ingen anmärkning/Övriga kommentarer, innebär att ärendet avslutas utan anmärkning. Börsen kan dock delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art i form av övriga kommentarer. Dessa ska dock enbart utgöra ett stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete och kräver inga åtgärder i förhållande till Börsen.

Kategori 2, Påpekande, går något längre än de bestämmelser som framgår av Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17) där det endast finns en nivå, s.k. överträdelser. Bakgrunden till att Börsen tillämpar en nivå med påpekande grundar sig i att det enligt Börsens erfarenhet ofta finns brister avseende gällande upplysningskrav som sällan uppnår sådan väsentlighet att de föranleder behov av en tillsynsåtgärd men som ändå bör påtalas. Börsen kan bedöma att det finns en risk att avvikelser eller bristen i framtiden kan bli väsentlig varför bolaget rekommenderas att vidta lämpliga åtgärder för att minimera en sådan risk.

Tillkomsten av ESMA:s Riktlinjer för redovisningstillsyn har föranlett att kategorierna 1 och 2 i praktiken slagits samman. I slutbrev görs endast i undantagsfall åtskillnad, genom att noteringarnas ordningsföljd baseras på att den mest allvarliga punkten kommer först. För båda kategorierna gäller att dessa enbart utgör stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete. Endast påpekanden som kombineras med begäran om rättelse följs specifikt upp av Börsen.

Kategori 3, Kritik, används när bristen bedöms som väsentlig och kan antas påverka investerarnas möjlighet att värdera bolaget eller dess finansiella ställning. Ärenden som avslutas med kritik publiceras i anonym form på Börsens hemsida.

En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen.

Om överträdelserna bedöms som särskilt allvarliga, bedöms medföra skada för investerarna eller på annat sätt kan anses skada marknadens förtroende, lämnas ärendet över till Disciplinnämnden, kategori 4, för beslut om en eventuell sanktion. Innan ett sådant överlämnande sker ska bolaget ges tillfälle att yttra sig över det anmärkningspåstående som Börsen har för avsikt att rikta mot bolaget inför Disciplinnämnden.

Som en del av det ansvar som genom lag delegerats till Börsen, ska Börsen i enskilda ärenden besluta om någon av de tillsynsåtgärder som står till förfogande ska vidtas. De påföljder som beskrivits ovan utgör sanktioner för underlåtenhet att följa regelverk, medan tillsynsåtgärderna syftar till att säkerställa att investerarna får tillgång till rättvisande information om emittenten. Enligt ESMA:s riktlinjer för redovisningstillsyn kan Börsen:

- uppmana bolaget att anpassa/rätta sin redovisning i kommande finansiella rapportering;
- begära att bolaget går ut med en särskild rättelse i pressmeddelande; eller
- i de fall överträdelserna påverkar marknadens bedömning av bolaget eller riskerar att skada investerare, begära att redan lämnad finansiell information omgående rättas och eventuellt publiceras⁴ på nytt.

⁴ På grund av tidigare rättsfall är det oklart om en ny årsredovisning får upprättas.

Samtliga kategorier sker vanligtvis i kombination med kritik eller disciplinär påföljd. I vissa fall kan även påpekanden föranleda behov av tillsynsåtgärd.

Tillsynsåtgärder	Påföljder
Väsentliga avvikelser	
Rättelse i framtida rapporter	Påpekande, Kritik
Särskild rättelse	Disciplinärende, Kritik
Nya finansiella rapporter	Disciplinärende, Kritik
Oväsentliga avvikelser	
Informera bolaget	Övriga kommentarer

RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING

I samband med att Börsen avslutar ett ärende med en tillsynsåtgärd eller beslutar om att inleda ett disciplinärende (kategori 4) underrättas Finansinspektionen. Beslut om tillsynsåtgärd och/eller påföljd i form av kritik (kategori 3) publiceras i anonymiserad form på Börsens webbplats. Beslut enligt kategori 4 offentliggörs som börsmeddelande och publiceras på Börsens webbplats.

Uppföljning av synpunkter från tidigare granskning görs enligt följande:

- Kategori 1, ingen uppföljning sker.
- Kategori 2, Börsen följer endast upp påpekanden om påföljden har kombinerats med en begäran om rättelse (tillsynsåtgärd).
- Kategori 3, begär Börsen rättelse ska detta följas upp i kommande finansiell rapportering eller i enlighet med de kriterier som begäran omfattar. I övriga fall följer Börsen upp synpunkterna i kommande årsredovisning.
- Kategori 4, begär Börsen omedelbar rättelse ska detta följas upp innan ärendet avslutas, beroende på ärendet och sanktionens art ska bolaget inkomma med åtgärdsplan som Börsen följer upp i nästa års granskning.

URVAL

Den population av bolag som har granskats under 2017 baseras på ett risk- och rotationsbaserat urval i enlighet med ESMA:s riktlinjer om tillsyn över finansiell information i Europa⁵. Det rotationsmässiga urvalet ska säkerställa att alla bolag i regel granskas inom en femårsperiod. Det rotationsmässiga urvalet bestäms i mars varje år.

Det riskbaserade urvalet sker fortlöpande och baseras i stor utsträckning på iakttagelser och noteringar i samband med Börsens löpande informationsövervakning och genomgång av de noterade bolagens periodiska finansiella information. De iakttagelser som görs i granskningen är ofta direkt kopplade till redovisningsfrågor, såsom avsättningar, nedskrivningar, förvärv och jämförelsestörande poster. Andra faktorer som kan styra det riskbaserade urvalet är finansiella problem, väsentliga verksamhetsförändringar, stora ägarförändringar, stort medialt intresse, uppseendeväckande hög värdering eller generella brister i bolagens informationsgivning. Börsen kan också välja att granska avgränsade områden för ett bredare urval av bolag, t.ex. inom en viss bransch.

⁵ "ESMA Guidelines on the enforcement of financial information" (ESMA/2014/807), i den svenska översättningen "ESMA Riktlinjer om tillsyn över finansiell information" (ESMA/2014/1293sv).

Börsen gör även i många fall en uppföljning av nyligen noterade bolag (s.k. ettårsuppföljning). I denna uppföljning ingår ofta en genomgång av den finansiella rapporteringen vilket följs upp i Börsens redovisningsövervakning. Även denna uppföljning kan vara en anledning att låta ett bolag ingå i riskurvalet.

Utöver ovanstående urval följer Börsen upp föregående års granskningar som avslutades med tillsynsåtgärd för att säkerställa att bolagen har beaktat Börsens synpunkter i sin nästkommande årsredovisning.

ESMA:s riktlinjer skiljer på en fullständig granskning (*unlimited scope examination*) och en riktad granskning (*focused examination*) av finansiella rapporter. En fullständig granskning innebär att hela innehållet i den finansiella rapporten granskas för att identifiera frågor/områden som kräver närmare analys och för att bedöma huruvida den finansiella informationen uppfyller kraven i det relevanta regelverket. En riktad granskning innebär att granskningen omfattar fördefinierade och avgränsade områden/frågor i den finansiella informationen. Exempel på det sistnämnda är bolag där endast nedskrivning av goodwill har varit föremål för granskning.

För att ett ärende ska omfattas av någon av ovanstående definitioner av granskning och därmed inkluderas i statistiken nedan krävs att Börsen har kommunicerat sina iakttagelser och bedömningar till Bolaget, vanligtvis skriftligen. Detta medför att Börsens uppföljning av nyligen noterade Bolag (årsuppföljning) och genomgång av periodiska finansiella rapporter enbart ingår i nedanstående statistik om de medför frågor eller synpunkter från Börsen. Uppföljning av ärenden från granskningsåret 2016 definieras som en riktad granskning. Av nedanstående tabell framgår antalet granskade bolag under 2017 jämfört med föregående år:

	2017	2016	2015
Fullständig granskning	58	60	53
Riktad granskning	36	37	32
(varav uppföljning tidigare år)	(14)	(21)	(17)
Total	93	97	85
Ej avslutad per 31 december	2	1	5
Avslutade	91	96	80

Följande bolag har granskats inom ramen för övervakningen 2017 (exklusive bolag som har följts upp från föregående år):

Fullständig granskning	Fullständig granskning (forts)	Riktad granskning
Acando AB	KappAhl AB	Bravida Holding AB
ACTIVE Biotech AB	Medivir AB	BioGaia AB
Addnode Group AB	Mekonomen AB	Bong AB
Alfa Laval AB	MQ Holding AB	Capio AB
Arise AB	MSC Group AB	Collector AB
Avanza Bank Holding AB	NAXS AB	Com Hem Holding AB
Bergman & Beving AB	Nobia AB	Concordia Maritime AB
Beijer Electronics Group AB	Nolato AB	D. Carnegie & Co AB

Fullständig granskning	Fullständig granskning (forts)	Riktad granskning
Betsson AB	Nordea Hypotek AB	Eltel AB
Bilia AB	Oasmia Pharmaceutical AB	Fingerprint Cards AB
BillerudKorsnäs AB	Odd Molly International AB	G5 Entertainment AB
BlackPearl Resources Inc	Orexo AB	Hexagon AB
BTS Group AB	Pandox AB	Husqvarna AB
Byggmax Group AB	Peab AB	JM AB
Catella AB	ProfilGruppen AB	NCC AB
CellaVision AB	SAS AB	Nordax Group AB
Consilium AB	SBAB Bank AB	Scandi Standard AB
Duni AB	Softronic AB	SSAB AB
Enea AB	Sveaskog AB	Trention AB
Eniro AB	Swedavia	
eWork Group AB	Swedish Match AB	
Förvaltnings AB Framtiden	Tele2 AB	
Gränges AB	Telefonaktiebolaget LM Ericsson	
Havsfrun Investment AB	Telia Company AB	
ICA Gruppen AB	Tobii AB	
Image Systems AB	Trention AB	
Indutrade AB	Vasakronan AB	
Landshypotek Bank AB	Venue Retail Group AB	
Lindab International AB	Volvofinans Bank AB	

TEMATISK GENOMGÅNG AV ÅRSREDOVISNINGAR

Årsredovisningar avseende 2016 för i det närmaste alla noterade bolag (264) har varit föremål för denna genomgång. Dock har endast svenska företag inkluderats då såväl regelverk som praxis på detta område skiljer sig mellan länder och regioner.

Omfattning årsredovisning

Som framgår av tabellen är det små förändringar mellan 2016 och 2015. Inom parentes framgår föregående års utfall. Sidantalet har ökat med i genomsnitt fyra sidor men tre av dessa beror i huvudsak på den utökade nya revisionsberättelsen. Det går också att ana en viss ökning i den frivilliga framvagnen på bekostnad av text i förvaltningsberättelsen. I övrigt går det inte att utläsa några väsentliga förändringar. Framvagnen består i normalfallet av den del av årsredovisningen som är framför förvaltningsberättelsen. I vissa bolag ingår bolagsstyrningsrapporten i förvaltningsberättelsen och den har då exkluderats i sammanställningen.

Antalet sidor (med i huvudsak text) ger följande bild av årsredovisningarnas omfattning och struktur:

Antal sidor	Medel	Median	Max	Min
Hela årsredovisningen	98 (94)	92 (88)	248 (240)	36 (28)

Framvagn	35 (31)	34 (28)	92 (98)	0 (0)
Förvaltningsberättelse (text)	7 (9)	5 (6)	90 (120)	1 (1)
Räkningar	8 (8)	8 (8)	14 (14)	2 (2)
Noter	27 (27)	24 (24)	137 (134)	9 (8)
Varav principer*	5 (5)	6 (5)	20 (22)	1 (2)
Revisionsberättelse**	3 (1)	3(1)	6 (ej)	1 (ej)
Bolagsstyrning***	6 (6)	5	16 (18)	0 (0)

Uppdelning i Börsens segment med avseende på storlek (market cap) visar följande:

Antal sidor (medeltal)	Large cap	Mid cap	Small cap
Hela årsredovisningen	126 (125)	97 (92)	75 (74)
Framvagn	44 (39)	38 (32)	24 (25)
Förvaltningsberättelse (text)	12 (15)	6 (8)	5 (5)
Räkningar	8 (8)	8 (8)	8 (8)
Noter	36 (36)	25 (26)	21 (22)
Varav principer	6 (6)	5 (5)	5 (5)
Bolagsstyrning*	7 (7)	6 (6)	5 (5)
Revisionsberättelse	4 (ej)	3 (ej)	3 (ej)

*Ett bolag i Large Cap, två bolag i Mid Cap och två bolag i Small Cap har Bolagsstyrningsrapporten endast på hemsidan.

När det gäller det frivilliga valet av längd på historiken ser den ut enligt följande för samtliga bolag. Det innebär i princip ingen förändring jämfört med föregående år:

Antal år	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	>11
Antal bolag	10	8	7	198	4	3	2	2	27	2	1
Andel bolag	4%	3%	3%	75%	1%	1%	1%	1%	10%	1%	0%

Information om kommande IFRS

I enlighet med IAS 8, punkt 30 ska bolagen lämna information kring de IFRS som är beslutade. IFRS 9 *Finansiella Instrument* och IFRS 15 *Intäkter från avtal med kunder* gäller från 1 jan 2018 och är godkända av EU. Mot bakgrund av detta har ESMA under 2016 gjort uttalanden gällande IFRS 9 och IFRS 15 om betydelsen av att lämna fullgod information kring effekten av de kommande standarderna. När det gäller IFRS 16 *Leasing* har IASB beslutat att den ska träda i kraft 1 jan 2019.

Det är relativt små skillnader mellan de olika storlekssegmenten. Anmärkningsvärt många bolag anser att IFRS 9 och framför allt IFRS 15 inte förväntas påverka deras redovisning. När det gäller leasing är det en betydligt högre andel som är osäkra på de kommande effekterna vilket inte heller är konstigt mot bakgrund att standarden införs först 2019.

IFRS	9	15	16
Ingen information	3 %	3 %	4 %
Inte påbörjat	14 %	11 %	26 %
Kommer preliminärt inte att påverka	55 %	52 %	16 %
Bolaget är osäkert på effekter	27 %	34 %	52 %
Bolaget anger vissa belopp/betydelse	0 %	1 %	2 %

Alternativa resultatmått i framför allt resultaträkningen

ESMA:s riktlinjer kring alternativa nyckeltal började gälla den 3 juli 2016. Titeln är lite missvisande på svenska då det framför allt gäller användandet av alternativa resultatmått och framför allt i resultaträkningen. Det pågår ett arbete inom IASB om utformningen av finansiella rapporter och en utgångspunkt i detta arbete är att om bolagen inför "egna" resultatmått kan det komma att försvåra jämförbarheten mellan olika bolag och branscher.

I denna genomgång framgår det att användningen av framför allt EBITDA är mycket vanlig i sammandrag, tabeller, mål och inte minst i diskussioner kring segment och finansiering. I dessa sammanhang torde inte sällan just EBITDA vara det mått som bäst lämpar sig att diskutera i årsredovisningen. Finansieringen sker ofta på koncernnivå och då lämpar sig EBITDA bättre att diskutera på segmentsnivå. Även så kallade "covenanter" är kopplade till möjligheten att betala tillbaka lån och då är mer kassaflödesliknande resultatmått av större intresse. Många bolag styr också verksamheten på EBITDA-nivå vilket påverkar val av resultatmått.

Omkring 60% av bolagen använder sig av någon form av justerat resultatmått i årsredovisningen – normalt EBITDA. Det är endast i undantagsfall som andra mått används – EBITA eller andra mått som anger begreppen "underliggande" eller "justerad EBITDA". 40% av bolagen använder inget alls av dessa alternativa resultatmått.

Det är dock ovanligt att använda EBITDA eller andra justerade mått i resultaträkningen och det borde vara i och kring resultaträkningen som de största problemen med alternativa resultatmått uppkommer.

16 rörelsedrivande bolag har en resultaträkning som skulle kunna ifrågasättas mot bakgrund av att de infört en "egen" resultatrad - inte sällan benämnd EBITDA eller rörelseresultat före av- och nedskrivningar. Bland dessa bolag ingår inte i denna genomgång fastighetsbolag som länge använt sig av lite olika metoder att särskilja värdeförändringar och derivat från den löpande verksamheten i resultaträkningen.

Innehåll och användande av den "nya revisionsberättelsen"

För årsredovisningar med balansdag den 31 dec 2016 och senare gäller den "nya" revisionsberättelsen. Den mest väsentliga nyheten är den del där det framgår att revisorn ska redogöra för "särskilt betydelsefulla områden" som varit föremål för granskning.

Den nya revisionsberättelsen gäller alltså inte de 23 bolag som har brutet räkenskapsår i denna genomgång. Då detta är första gången som den nya revisionsberättelsen används så är statistiken av stort intresse. Revisorerna har valt att redovisa från noll (0) till sju områden som särskilt intressant med nedanstående fördelning. Inte oväntat är det vanligast att revisorn tar upp två "särskilt betydelsefulla områden" och 90% av revisorerna tar upp ett till tre områden. En revisor anger inget betydelsefullt område medan den revisor som identifierat flest områden har kommit upp till sju.

Antal "särskilt betydelsefulla områden	0	1	2	3	4	5	6	7	Brutet
Antal bolag (revisorernas kommentarer)	1	50	98	69	17	4	1	1	23

Går vi sedan vidare och studerar vilka områden som i flest situationer ansetts "betydelsefulla" så erhåller vi den bild som framgår av tabellen nedan. Mot bakgrund av att det inte finns någon standardisering av formuleringar skiljer det mycket mellan breda och smala definitioner. Nedanstående fördelning är därför ungefärlig men fångar ändå tydligt upp de största osäkerhetsområdena. Totalt har det för de 241 bolag för vilka den nya revisionsberättelsen tillämpats redovisats 554 "särskilt betydelsefulla områden". Dessa är fördelade enligt följande:

"Särskilt betydelsefullt område"	Antal	Procent
Goodwill	92	17 %
Intäkter – brett	67	12 %
Förvärv eller avyttring	54	10 %
Finansiella tillgångar, värde med mera - brett	47	8 %
Varulager	37	7 %

Immateriella tillgångar	35	6 %
Verkligt värde (fastigheter/skog)	32	6 %
Uppskjutna skattefordringar	28	5 %
Aktiverade utvecklingskostnader	15	3 %
Avsättningar	21	4 %
Inkomstskatt	15	3 %
Successiv vinstavräkning	14	3 %
Kundfordringar	11	2 %
Intäkter – periodisering	10	2 %
Finansiering/refinansiering/going concern	10	2 %
Tvister	7	1 %
Nedskrivningar	5	1 %
Pension	5	1 %
Förstagångsrevision	4	1 %
Övrigt	35	6 %

Diskonteringsränta avseende förmånsbestämda pensionsplaner

Totalt 69 bolag redovisade en svensk diskonteringsränta för att räkna fram pensionskulden. De olika akturiella antaganden som redogjorts för likartade men det går ändå att ifrågasätta och diskutera valet av diskonteringsränta för de som sticker ut mest.

På nedsidan hamnar ett bolag helt ensamt på 0,5 % - nästan en procent lägre än det bolag med näst lägst diskonteringsränta. På den "höga" sidan hittar vi bolag som har använt sig av en diskonteringsränta överstigande 3,00 % vilket är fyra bolag med ett som har den högsta på 3,35 %. Det stora flertalet bolag använder sig av en diskonteringsränta om 2,5 % och en förväntad inflation på 1,5 %. Snittvärdet bland de 69 bolag som redovisade en svensk diskonteringsränta var 2,52 % och medianen inte oväntat 2,50 %.

Ett antal bolag redovisar en "snittränta". Informationsvärde av det ifrågasätts då skillnaderna mellan olika länder är stora. Detsamma gäller att redovisa snitträntor inom ett intervall. Sådan redovisning finns även bland några av de stora bolagen.

Viss variation av diskonteringsräntor företag emellan är naturlig, men skillnader i duration för pensionskulder torde svårligen kunna förklara vad som kortfattat redogjorts för ovan. Sammanfattningsvis är det uppenbart, på aggregerad nivå, en brist att det för svenska företag förekommer så stora variationer i tillämpade diskonteringsräntor. I övrigt hänvisas till sid 22.

EUROPEISKT SAMARBETE

Börsen deltar tillsammans med Finansinspektionen och NGM i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av noterade bolag inom EU. Detta arbete bedrivs inom ramen för ESMA. Börsen deltar i av ESMA regelbundet anordnade möten mellan tillsynsmyndigheter, European Enforcers Coordination Sessions (EECS). Samarbetet syftar till att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn.

EECS har en gemensam databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. En del av besluten i tillsynsdatabasen offentliggörs så att marknadsdeltagarna ska få information om vad de europeiska tillsynsmyndigheterna har tagit ställning till i redovisningstillsynen. Under 2017 publicerades två utdrag ur databasen, "Extract from

the EECS's Database of Enforcement Decisions"⁶. Börsen rekommenderar de noterade bolagen att ta del av dessa beslut för att bedöma om besluten har påverkan på bolagets redovisning.

Som ett led i att koordinera tillsynen sker det en avstämning med ärenden i EECS:s databas inför att viktiga beslut fattas. Ett antal fall av Börsens ärenden har också diskuterats på EECS-möten innan beslut har tagits för att säkerställa att ärendet skulle bedömas på samma sätt av övriga tillsynsmyndigheter. Börsen rapporterar in överträdelser, som avslutas med en tillsynsåtgärd, i databasen. Om fler beslut avser samma överträdelse förs dock inte alla individuella beslut in i enlighet med ESMA:s riktlinjer. Vid skrivandet av denna rapport har totalt 28 (2016: 24) ärenden, inom ramen för Börsens tillsyn sedan 2008, rapporterats in till EECS:s databas.

Börsen har under 2017 deltagit på sju av åtta EECS-möten. EECS har träffat representanter för IFRS Interpretation Committee ("IFRS IC") under två möten för att diskutera mer komplexa frågeställningar där specifik vägledning i IFRS saknas eller där det finns olika tolkningar. I en del fall har diskussionen resulterat i en formell förfrågan från ESMA att ta upp ärendet på IFRS IC:s agenda. EECS deltar i många fall i konsultationer (så kallad "outreach activity") från IFRS IC genom att lämna information om hur vissa händelser eller transaktioner redovisas i praktiken inom EEA området.

ACTIVITY REPORT 2016

ESMA publicerar årligen en sammanfattning av tillsynen över regelbunden finansiell information, baserad på aktiviteter inom EECS. Rapporten⁷ avseende 2016, som avser övervakningen av de finansiella rapporterna för 2015, publicerades den 10 april 2017. Av rapporten framgår bland annat att tillsynen inom hela EU-området har resulterat i följande tillsynsåtgärder:

- Ny (ändrad) årsredovisning, 8 (2015: 35) fall.
- Offentliggörande av korrigerad information, 92 (2015: 54) fall.
- Ändring i framtida finansiella rapporter, 211 (2014: 184) fall.

Till den andra kategorin kan tilläggas 26 (23) fall där emittenter ändrade efter skriftlig förfrågan om information och överväganden, dvs innan tillsynsmyndigheterna tagit beslut om tillsynsåtgärd. Finansiella rapporter för 1258 emittenter har varit föremål för granskning, vilket motsvarar cirka 20 % av den totala populationen av emittenter. För 311 emittenter har granskningen avslutats med en tillsynsåtgärd (se ovan), vilket innebär att 25% av granskningarna avslutas med en tillsynsåtgärd.

ESMA publicerar årligen, sedan 2012, en rapport över prioriterade tillsynsområden "European Common Enforcement Priorities". I årets rapport lämnas kvantitativa uppgifter om utfallet av tidigare års granskningar. Uppföljning har skett genom att de nationella tillsynsmyndigheterna har rapporterat in resultat för ett urval av 206 undersökningar (inklusive ett antal från Sverige). I 43 fall resulterade dessa undersökningar i tillsynsåtgärder: i ett fall krävdes en ny årsredovisning, 8 åtgärder avsåg kategorin "public corrective notes" och 34 åtgärder avser ändringar som ska genomföras i nästa årsredovisning. De flesta tillsynsåtgärderna avsåg brister i tillämpning av IAS 7 Rapport över kassaflöden.

FOKUSOMRÅDEN FÖR ÅRSREDOVISNINGAR 2017

ESMA:s rapport över prioriterade tillsynsområden⁸ publicerades den 27 oktober 2017 och angav följande fokusområden inför granskningen av årsredovisningar för 2017:

⁶ 20th Extract from the EECSs Database of Enforcement (5 January 2017, ESMA32-63-200) och 21st Extract from the EECSs Database of Enforcement (31 October 2017, ESMA32-63-334) Dokument är tillgängliga på ESMA:s webbplats, www.esma.europa.eu och även på Börsens webbplats.

⁷ Report on Enforcement and Regulatory Activities of Accounting Enforcers in 2016 (ESMA32-51-382).

⁸ Public Statement European common enforcement priorities for 2017 financial statements, ESMA32-63-340.

- upplysningar om påverkan av nya IFRS-standarder
- ett antal specifika punkter avseende IFRS 3 *Rörelseförvärv*.
- ett antal specifika punkter avseende IAS 7 *Rapport över kassaflöden*

Därutöver rekommenderade ESMA emittenter och revisorer att ta del av ESMA:s tidigare prioriterade områden och upplysningar om möjliga effekter av "Brexit". Dokumentet upprepade att väsentlighet och relevans ska bedömas innan finansiella rapporter utökas med ytterligare upplysningar.

IFRS 9 *Finansiella instrument* och IFRS 15 *Intäktsredovisning* ska tillämpas från den 1 januari 2018. IFRS 16 *Leasing* följer därefter och ska tillämpas från den 1 januari 2019. ESMA har under året publicerat ett dokument avseende fact-finding om bolagets upplysningar om IFRS 9 och IFRS 15 i årsredovisning 2016 och halvårsrapport 2017⁹. Resultaten visar att lämnade upplysningar är mindre detaljerade än förväntat och punkten kommer därför med i ESMA:s prioriterade områden för 2017. Liknande slutsatser har dragits för svenska emittenter (se sid 20), vilket föranledde Börsen att redan i september meddela alla noterade bolag att upplysningar om övergången till de nya IFRS ska finnas med i bokslutskommunikén för 2017.

Börsen kommer att genomföra granskningen av finansiella rapporter avseende räkenskapsåret 2017 med ESMA:s fokusområden som utgångspunkt. Mot bakgrund av Börsens iakttagelser under 2017 och tidigare kommer även följande områden att vara i fokus vid nästa års granskningar:

- Redovisning och upplysningar avseende pensionsförpliktelser (IAS 19, se sid 22)
- Goodwill och nedskrivningar (IAS 36, se sid 26)

Börsen kommer även att följa upp att den kritik och de påpekanden som under året har resulterat i tillsynsåtgärder har beaktats.

RESULTAT AV ÅRETS GRANSKNING

Vid tidpunkten för denna rapport publicering har inte samtliga av årets 93 påbörjade granskningsärenden (se tabellen på sidan 8) avslutats. Granskningen är inte avslutad för 2 bolag. Ett ärende som påbörjades 2016 har avslutats 2017. De avslutade ärendena (antal bolag) är fördelade på följande kategorier av påföljd:

	2017	2016
1 Utan anmärkning (med påpekande och övriga kommentarer)	82	86
2 Påpekande med begäran om rättelse	10	5
3 Kritik och rättelse	0	9
4 Disciplinnämnd	0	0
	92	100

I kategori 1 ingår de 14(21) bolag som följdes upp till följd av föregående års granskning. Börsen kan därmed konstatera att tidigare lämnade iakttagelser har beaktats i samtliga fall. Övriga påpekanden får därmed mer karaktären av noteringar som bör övervägas snarare än sådana som måste beaktas vid utformning och förbättring av kommande finansiella rapporter.

⁹ *Summary of Findings of the fact-finding exercise on disclosure of the impact of the new accounting standards in the 2016 annual and 2017 interim IFRS financial statements, 27 October 2017, ESMA32-63-364*

En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik, men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen. I alla slutförklaringar, oavsett kategori, kan Börsen delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art ("Övriga kommentarer"). De flesta av de bolag som har varit föremål för en fullständig granskning (se sidan 8 för metod) har delgivits sådana kommentarer.

Ärenden som har resulterat i en tillsynsätgärd redovisas nedan i mer detalj. Börsens övriga noteringar omnämns i rapportens sista avsnitt "Påpekanden och övriga kommentarer", uppdelat per standard.

ÄRENDEN AVSLUTADE MED BEGÄRAN OM RÄTTELSE

Under 2017 har ärenden avseende 11 (14) bolags finansiella rapporter avslutats med en begäran om rättelse i framtida finansiella rapporter. Dessa 11 fall fördelas per standard som följer:

	Framtida rättelse
IAS 36	2
Riktlinjer Alternativa nyckeltal	1
IAS 1	2
IAS 7	1
IAS 24	1
IFRS 5	2
IFRS 8	1
IFRS 9	1
IFRS 13	2
	13

Totalt antal ärenden i tabellen ovan summerar till 13 eftersom ett bolag har fått begäran om rättelse avseende mer än en standard. Ärendena beskrivs nedan i den anonymiserade och något förkortade form som har offentliggjorts på Börsens webbplats.

Beslut 01/17: Påpekande med begäran om rättelse avseende bristande tillämpning av IAS 1, IAS 24 och ESMAs Riktlinjer om alternativa nyckeltal

Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Enligt IAS 1 punkt 125 ska upplysning lämnas om viktiga uppskattningar och bedömningar. Av Bolagets årsredovisning framgår det att Bolaget anser att sådana inte föreligger. Börsen har dock noterat att Bolaget redovisar väsentliga värden för goodwill och varumärken, varulager och ej redovisade underskottsavdrag. Antaganden och bedömningar görs vid prövning av nedskrivningsbehov för de immateriella tillgångarna och vid fastställande av nettoförsäljningsvärde för varulager. Detsamma gäller de antaganden som görs för att fastställa Bolagets värdering till underlag för redovisning av outnyttjade underskottsavdrag. Upplysning bör lämnas om de uppskattningar och bedömningarsom legat till grund för Bolagets värdering av goodwill och varumärken, varulager och ej redovisade underskottsavdrag.

Avgångsvederlag

Information i enlighet med IAS 24 punkt 17 saknas om storleken i antal månadslöner och under året utbetalt belopp avseende avgångsvederlag till (tidigare) VD.

Närståenderrelation

Information saknas om närståendetransaktioner och mellanhavanden med den störste aktieägaren.

Jämförelsestörande poster

Bolaget använder begrepp som justerad rörelsemarginal, justerat EBITDA och justerat rörelseresultat. I avsnittet Definitioner framgår det att justering sker för jämförelsestörande poster. Det saknas en definition av begreppet jämförelsestörande poster i definitionsavsnittet samt i avsnittet om redovisningsprinciper, vilket inte är i överensstämmelse med ESMA:s Riktlinjer om Alternativa nyckeltal.

Beslut 02/17: Påpekande med begäran om rättelse avseende av bristande tillämpning av IFRS 13

Bolaget redovisar ändringar i verkligt värde (Nivå 3) i olika tabeller i flera noter. Bolaget har i sitt svar till Börsen angivit att tabellerna visar olika sätt för hur realiserad vinst har beräknats. Denna information borde dock ha varit med i årsredovisningen och tabellerna borde utformats på så sätt att en direkt koppling till de i resultaträkningen redovisade beloppen synliggjorts och att sammabelopp för återbetalningar hade kunnat härledas till de olika noterna.

Beslut 03/17: Påpekande med begäran om särskild rättelse avseende bristande tillämpning av IFRS 15

Bolaget redovisar enskilda enheter som ska säljas som avvecklad verksamhet. För att redovisning som avvecklad verksamhet i enlighet med IFRS 5 punkt 32 ska vara tillämpligt ska detta avse en självständig väsentlig rörelsegren eller ett dotterbolag som förvärvats uteslutande i syfte att vidareföras. IFRS 5 punkt 8 kräver att en fullbordad försäljning förväntas kunna bli redovisad inom ett år.

Börsen har noterat att de enheter som Bolaget redovisar som verksamhet under avveckling i årsredovisningen för 2016 inte uppfyller ovannämnda krav i IFRS 5. Av upplysningarna framgår det att enheterna förvärvades under 2014 och 2015 och enligt delårsrapporten för andra kvartalet 2017 fortfarande inte är sålda. Börsen noterar att Bolaget i sitt svar även anger att de värden som kan härledas till dessa enheter är så låga att vissupplysning bedömdes som oväsentlig. Detta ger stöd till tolkningen att det inte är en fråga om väsentliga rörelsegrenar.

Att öppna och stänga enheter är en aktivitet som tillhör de normala verksamheterna vid sådana distributionskanaler som Bolaget har. Det kan även ifrågasättas om det faktum att en enhet finns i en legal enhet är den situation som IASB avsåg när undantaget för vidareföras av ett förvärvat dotterbolag skrevs in i standarden. Även för denna situation gäller dock ettårsperioden. Undantaget från detta krav, som finns i Bilaga B av IFRS 5, för att en försäljning ska kunna ske senare än ett år, är av annan karaktär än de omständigheter som Bolaget angett. Dessutom är tidsperioden, från 2014 och 2015 till 30 juni 2017, betydligt längre än ettårskravet i standarden.

Punkt 26 kräver att omklassificering ska ske om kriterierna för redovisning av avvecklad verksamhet inte längre föreligger. Bolaget ska omklassificera verksamheten under avveckling beträffande sådana enheter i kommande finansiella rapporter med beaktande av vad som gäller i enlighet med IAS 8 punkterna 41-49. I förekommande fall bör sådana enheter redovisas som en integrerad del av Bolagets ordinära aktiviteter, d.v.s. inom rörelseresultatet. Med hänsyn till de mindre beloppen som avses stannar Börsen vid detta påpekande.

Beslut 04/17: Påpekande med begäran om rättelse avseende bristande tillämpning av IFRS 13

Bolaget är ett fastighetsbolag som redovisar förvaltningsfastigheter till verkligt värde. IFRS 13 punkt 93h kräver för återkommande värderingar till verkligt värde i Nivå 3 i hierarkin en känslighetsanalys för rimligt möjliga förändringar i icke-observerbara indata. Bolaget anger endast effekten på resultatet av ett förändrat fastighetsvärde. Denna upplysning avser effekten av ändringar av de underliggande icke observerbara indata och uppfyller därmed inte kravet som ställs i IFRS 13. Börsen har noterat Bolagets åtagande att i kommande årsredovisning komplettera upplysningen och har därför stannat vid detta påpekande.

Beslut 05/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IAS 7 och IAS 8

Bolaget har inkluderat en stor andel av spärrade medel i likvida medel, vilket inte är i överensstämmelse med IAS 7. Börsen noterar att Bolagets rapport för andra kvartalet 2017 fortfarande innehåller samma fel, trots Bolagets åtagande att justera. Bolaget skall justera felaktigheten i delårsrapport för Q3 och i kommande finansiella rapporter, med beaktande av bestämmelserna i IAS 8.

Beslut 06/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IFRS 8

I segmentsredovisningen redovisar Bolaget ett segment "Övrig verksamhet". För detta segment redovisas en del av verksamheten med en omsättning som utgör en stor andel av koncernens totala omsättning tillsammans med koncerngemensamma kostnader vilket resulterar i ett negativt resultat för segmentet. Verksamheten är större än gränsvärdet (10% av intäkterna) i enlighet med IFRS 8 punkt 13a, vilket kräver separat upplysning för sådant rörelsesegment. Gemensamma kostnader utgör inget segment, dock är det en avstämningspost som i enlighet med IFRS 8 ska redovisas som sådant och inte kombineras med segment som ska redovisas separat. Vidare avser segmentet produkter producerade av tredje part som Bolaget endast får ersättning för en begränsad marginal på, av tredje part, fastställda priser. Detta föranledde frågan om omsättning kan redovisas brutto, d.v.s. att Bolaget är huvudman och inte agent, enligt IAS 18. Bolaget har förklarat att kraven i IAS 18 för redovisning som huvudman uppfylls genom de risker för dessa produkter som Bolaget står för. Börsen har inte ifrågasatt denna bedömning men anser att den borde framgå i årsredovisningen.

På grund av bestämmelsen i IFRS 8 kan ett segment som ska redovisas separat inte kombineras med avstämningsposter. Bolaget ska anpassa sin segmentsrapportering så att kravet i IFRS 8 uppfylls i kommande finansiella rapporter. Som del av denna anpassning ska Bolaget även tydliggöra den specifika karaktären av denna verksamhet samt Bolagets övervägande om varför Bolaget anses som huvudman och redovisning kan ske brutto.

Beslut 07/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IAS 1 och IAS 8

Bolaget har i noterna redovisat belopp för Bolagets totala verksamhet, d.v.s. kvarvarande och avvecklad verksamhet. Denna presentation medför att noterna i ett antal fall inte ansluter till beloppet i resultaträkningen och att en del information om kvarvarande verksamheter (t. ex. IFRS 8) inte lämnas. Börsen noterar att den av Bolaget valda presentationen inte är i överensstämmelse med innebörden i IAS 1 punkt 112-113. Bolaget ska i årsredovisningen för 2017 presentera noter som ansluter till redovisade belopp i de finansiella rapporterna. Rättelsen ska redovisas med beaktande av bestämmelser i IAS 8 om redovisning av fel.

Beslut 08/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IAS 36 och IFRS 3

Bolaget redovisar en nedskrivning på goodwill i delårsrapporten för första kvartalet 2017. Av Bolagets svar framgår det att posten avser den goodwill som har uppstått vid ett genomfört förvärv under 2016. Bolaget har i sitt svar angivit att goodwill avseende detta förvärv består av två delar, effekten av att full uppskjuten skatt i enlighet med IAS 12 ska redovisas vid rörelseförvärv samt bedömda synergier m.m. Nedskrivningen avser enligt Bolagets svar den delen av den sistnämnda posten som är realiserat i en högre värdering av fastigheter.

I delårsrapporten för det första kvartalet för 2016 samt i de efterföljande kvartalsrapporterna saknas sådana uppgifter som vid förvärv ska lämnas i enlighet med IFRS 3 (punkt B64). Uppgifter om de förvärvade tillgångarna m.m. presenteras först i notform i årsredovisningen för 2016 utan att övriga upplysningar i enlighet med B64 lämnas. I övriga delar i årsredovisningen anges det att redovisad goodwill är en effekt av att uppskjuten skatt redovisas till nominellt värde i enlighet med IAS 12. Någon information om att det finns en annan faktor som utgör goodwill, i enlighet med kravet i B64(e) finns inte. Bolagets delårsrapporter för 2017 anger inte heller att någon ändring eller uppdelning i olika komponenter av goodwill skulle ha skett. Av överlämnad information framgår det att något nedskrivningstest (beräkning av återvinningsvärde) inte har skett och att nedskrivning har

redovisats baserat på Bolagets bedömning att det inte återstod några förväntade kassaflöden från synergier som inte beaktats i fastighetsvärdena.

IAS 36 kräver att nedskrivning görs på goodwill om redovisat värde är högre än återvinningsvärdet, punkt 86 anger hur redovisning ska ske om en del av den kassagenererande enheten (förvärvet) avyttras. Bolaget ska, med beaktande av reglerna i punkterna IAS 8 punkterna 41-49, justera sin redovisning i kommande finansiella rapporter i enlighet med IAS 36.

Beslut 09/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IFRS 9 och IFRS 7

Bolaget har enligt delårsrapporten för första kvartalet 2017 valt en förtida tillämpning av IFRS 9. Effekten anges genom en justering på ingående eget kapital per 1 januari 2017 på grund av högre avsättning för kreditförluster. Bolagets upplysningar är begränsade och uppfyller inte de krav som ställs i IFRS 9 och IFRS 7 för de upplysningar som ska lämnas vid övergången till IFRS 9.

Börsen noterar även att Bolaget redovisar en "avsättning till kreditreserv" som en avsättning i stället för som en värdejustering på tillgångsposter.

Börsen har noterat att Bolaget har medgivit att mer upplysningar borde ha lämnats och har åtagit sig att lämna kompletterande upplysningar i enlighet med IFRS i den kommande årsredovisningen. Börsen anser dock att Bolaget inte kan undgå kritik för den bristande redovisningen. Med hänsyn till att bristerna främst avser upplysningskrav och den begränsade effekten på Bolagets resultat och eget kapital stannar Börsen vid detta påpekande.

Beslut 10/17: Påpekande med begäran om rättelse i framtida rapporter avseende bristande tillämpning av IAS 1

Bolaget redovisar i rapporten Koncernens förändring i eget kapital ett positivt resultat avseende förvärv av innehav utan bestämmande inflytande och utdelning till innehav utan bestämmande inflytande. Hänvisning görs till en not som i sin tur delvis hänvisar till en annan not. I noterna finns emellertid inte någon direkt referens till de redovisade beloppen i eget kapital. På Börsens begäran har Bolaget överlämnat en mer detaljerad specifikation av de redovisade beloppen. Av denna specifikation framgår det bland annat att i utdelningen till innehav utan bestämmande inflytande ingår en vinst till följd av omförhandling av ett lån. Hänvisningarna fram och tillbaka i Bolagets olika noter försvårar förståelsen för effekten av transaktionerna. Börsen anser att dessa mer detaljerade uppgifter borde ha lämnats i årsredovisningen, i enlighet med IAS 1 punkt 106 och 122. Bolaget ska i årsredovisningen för 2017 lämna de upplysningar och förtydliganden som Bolaget lämnat till Börsen så att de olika delarna av transaktionen samt de därmed förknippade redovisade beloppen beskrivs på ett tydligt sätt och med konkret hänvisning till de redovisade beloppen i eget kapital.

PÅPEKANDEN OCH ÖVRIGA KOMMENTARER

Där Börsens bedömning har resulterat i en tillsynsåtgärd, har dessa redan behandlats i föregående avsnitt. Som framgår av sid 6 har tillkomsten av ESMA:s Riktlinjer för redovisningstillsyn föranlett att Börsens bedömningskategorier påpekanden och övriga kommentarer slagits ihop. I Börsens slutbrev finns det därför inte en indelning i påpekanden och övriga kommentarer. För de individuella bolag som har varit föremål för årets granskning framgår dock att vissa kommentarer kan anses vara "mindre oväsentliga" än andra. Liksom tidigare har Börsen avslutat sina slutbrev med en lista med punkter där bolaget i sitt svar har angivit att ändring kommer att ske. I alla fall gäller dock att dessa påpekanden och övriga kommentarer ska bedömas utifrån vad som är relevant och väsentlig för det specifika bolagets kommande finansiella rapporter. Börsen står bakom den ansats som IASB och ESMA har kommunicerat att finansiella rapporter ska vara företagspecifika. Börsen har i en hel del slutbrev angivit att förtydligande som lämnats till Börsen som svar på de frågor som ställts med fördel kan tas med i årsredovisningen. Upplysningar ska vara relevanta och de ändringar som nu har

genomförts i IAS 1¹⁰ förtydligar hur utformning av rapporter och väsentlighet ska bedömas. Börsens påpekanden och övriga kommentarer ska betraktas som hjälp vid kvalitetsförbättring av finansiella rapporter.

I följande avsnitt återges de vanligaste punkter som har noterats under årets granskningar. Sammantaget bör noteringarna i rapporten utgöra ett bra underlag för de noterade bolag som önskar kvalitetssäkra sina finansiella rapporter.

ESMA Riktlinjer Alternativa nyckeltal (Alternative Performance Measures, APM)

Riktlinjerna har nu varit tillämpliga i mer än ett år. ESMA publicerade nyligen en uppdaterad samling¹¹ av (nu 17) frågor och svar. Börsen har i ett stort antal fall noterat att förbättringar krävs för att tillse efterlevnad av dessa riktlinjer. Några av de viktiga bestämmelserna samt Börsens noteringar anges nedan.

Riktlinje 17 definierar Alternativa nyckeltal som ett finansiellt mått över historisk eller framtida resultatutveckling, finansiell ställning, finansiellt resultat eller kassaflöden som inte definieras eller anges i tillämpliga regler för finansiell rapportering. Eftersom IFRS inte definierar eller anger särskilt många mått (se IAS 1) faller många vanliga mått (som exempelvis även "rörelseresultat") under Riktlinjernas tillämpningsområde. Riktlinjerna 21 och 22 kräver upplysning om definitionerna av alla använda alternativa nyckeltal på ett tydligt och läsbart sätt (21) samt beteckning så att namnet avspeglar deras innehåll och beräkningsgrund (22).

Börsen har noterat att definitioner inte har lämnats av alla använda alternativa nyckeltal och inte redovisats på ett tydligt och läsbart sätt. Exempelvis innehåller begrepp som "Justerat EBITA" ofta andra alternativa nyckeltal som "jämförelsestörande poster" eller "engångsposter", vilka inte definierats. I några fall används begrepp som EBITA eller EBITDA, där det först av definitionerna framgår att det avser ett justerat EBITDA. I dessa fall strider benämningen mot kravet i Riktlinje 22.

Alternativa nyckeltal, som till exempel "Operationellt resultat", ska betecknas på ett sådant sätt att namnet avspeglar deras innehåll och beräkningsgrund. Exkluderande av poster som utgör för företaget normala aktiviteter eller händelser kan därför bli vilseledande enligt IFRS (IAS 1 punkt BC56). ESMA¹² har uttalat att företeelser som har haft effekt tidigare och/eller kan förväntas ha effekt i framtiden sällan kan presenteras som engångsföreteelser, vilket borde vara fallet för omstruktureringskostnader eller nedskrivningar. Börsen har i ett antal fall ifrågasatt begrepp som "engångsposter" när en specifikation av dessa poster visar att motsvarande poster även har förekommit i tidigare år. Särredovisning kan även ifrågasättas på grund av storleken på poster med hänsyn till vad som i andra fall betraktats som "väsentligt" av samma bolag.

I vissa fall kan det vara viktigt att nyckeltal som tillämpas i bolagets finansieringsavtal presenteras.

Riktlinje 26 kräver avstämning av ett alternativt nyckeltal mot den mest direkt avstämbara posten, delsumman eller totalsumman som anges i de finansiella (IFRS) rapporterna. Avstämning behöver inte ske om det alternativa nyckeltalet är direkt identifierbart i de finansiella rapporterna. Detta undantag borde kunna tillämpas om en kostnadsslagsindelad resultaträkning presenteras så att EBITDA ingår som subtotal. I övriga fall kan presentation i t ex resultaträkningen lätt leda till konflikt med övriga bestämmelser i IFRS.

Börsen har noterat att avstämningar saknas i ett betydande antal fall. Avsaknad av avstämningar har i några fall motiverats med hänvisning till att läsare av en årsredovisning själv kan göra avstämningar

¹⁰ Ändringar gäller för finansiella rapporter som publiceras efter den 1 januari 2016.

¹¹ Questions and answers ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures (APMs), ESMA32-51-479, 30 oktober 2017

¹² ESMA Public Statement European common enforcement priorities for 2016 financial statements.

med ledning av definitionerna. Börsen anser inte att ett sådant förutsättande är förenligt med Riktlinje 26.

Riktlinje 33 kräver att användningen av alternativa nyckeltal bör förklaras i syfte att ge användare förståelse för dess relevans och tillförlitlighet. Av punkten 34 framgår att förklaringen bör tydliggöra varför man anser att ett alternativt nyckeltal ger värdefull information samt de ändamål för vilka det specifika nyckeltalet används.

Börsen har noterat att sådana motiveringar ofta saknas, särskilt i delårsrapporter. I årsredovisningar har det utvecklats en praxis att inkludera en allmän skrivning på den sida där definitionerna presenteras. Utformningarna är ofta tyvärr så allmänt hållna att ett nytt "boiler-plate"-område har uppstått och man bör överväga om därmed verkligen kravet i Riktlinje 33 kan anses vara uppfyllt. Börsen har även noterat att alternativa nyckeltal ibland inte används i bolagens rapportering om rörelsesegment. IFRS 8 tillåter där att rapportering sker "through the eyes of management", vilket ofta också anförs som skäl för användande av vissa nyckeltal.

I något fall har Börsen noterat att bolagen anger att finansiering har skett med "sedvanliga villkor". Vid inhämtande av ytterligare information framkom dock att det av långgivaren angivna alternativa nyckeltalet var så specifikt utformat att information om detta och kovenantens begrepp i förhållande till bolagets finansiella mål och redovisade nyckeltal borde ha varit lämpligt. Upplýsningar av sådant slag kan bli nödvändiga om utrymmet till kovenanterna minskar.

Information om nya IFRS (IAS 8)

IFRS 9 *Finansiella instrument* och IFRS 15 *Intäkter från avtal med kunder* ska tillämpas från den 1 januari 2018. ESMA har vid Enforcement Priorities för årsredovisning 2016 publicerat hur emittenter förväntas tillgodose de krav som ställs i IAS 8 om upplýsning av effekterna av nya IFRS. Enligt detta dokument bör informationens innehåll bli mer detaljerat över tiden, med start i årsredovisning för 2016 och resulterande i kvantifierad information senast i årsredovisning 2017. Den 27 oktober 2017 publicerade ESMA resultat¹³ av en undersökning av hur efterlevnaden har sett ut. Slutsatsen var dock inte tillfredsställande.

Börsen noterade redan tidigare att många bolag inte har offentliggjort information utöver att utredning pågår. Börsens tematiska genomgång av årsredovisningar 2016 ger följande bild (antal bolag):

	IFRS 9 Fin. instrument	IFRS 15 intäkter	IFRS 16 Leasing
Ingen information	4	4	11
Inte påbörjat	39	29	69
Kommer preliminärt inte att påverka	148	140	42
Bolaget osäkert på effekter	72	89	137
Bolaget anger viss betydelse/belopp	1	2	5
Total	264	264	264

Bolag som ingår i årets granskning har i de flesta fall fått frågor om fortssättningen av projektet och när kvantitativ information kommer att lämnas. I några fall har Börsen även begärt information om på vilka grunder bolagen har dragit slutsatsen att ingen (väsentlig) påverkan av resultat och finansiell ställning förväntas. En närmare undersökning för bolag som ingår i OMX 30 visar att de flesta bolag

¹³ Summary of Findings, Results of the fact-finding exercise on disclosure of the impact of the new accounting standards in the 2016 annual and 2017 interim IFRS financial statements (ESMA32-63-364)

inte har lämnat mer detaljerad information än i årsredovisningen 2016 i delårsrapporter för andra och tredje kvartalet 2017.

Årsredovisningar för 2017 offentliggörs i samma tidsperiod som de första kvartalsrapporterna för 2018, som ska vara upprättade enligt de nya IFRS. Börsen anser därför att de slutliga beskrivningarna av (övergångs)effekter inklusive kvantifierade uppgifter bör göras tillgängliga senast i bokslutskommunikén för 2017. Börsens synpunkt har meddelats samtliga bolag per brev och som börsmeddelande den 29 september.

Övriga noteringar avseende IAS 8

Punkt 39 kräver upplysning om karaktär och belopp för en ändring i uppskattning och bedömning. I ett fall saknades det för en ändring där immateriella tillgångar med obestämbar livslängd har börjat skrivas av.

Utformning av finansiella rapporter (IAS 1)

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter anpassades som ett steg i IASBs "Disclosure Project" för tillämpning för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2016 eller senare. Anpassningen möjliggör en del ändringar i de finansiella rapporterna med syfte att förbättra presentationen. Den tydliggör att vissa upplysningar inte behöver lämnas om de är oväsentliga och att det finns en viss frihet vad gäller hur redovisningsprinciper och notupplysningar presenteras.

Börsen kan dock konstatera att ändringsförslagen ännu inte har fått ett större genomslag. Av de bolag som har varit föremål för en fullständig granskning har Börsen undersökt påverkan för 43 bolag (de övriga är utländska eller finans/fastighetsbolag). Inga av dessa bolag har genomfört ändringar i presentationer av resultaträkningar. Endast 3 av dessa bolag har genomfört ändringar i presentation av redovisningsprinciper, ett bolag genom en bättre strukturering av noterna, de övriga två genom att kombinera redovisningsprinciper med de aktuella noterna. Resterande 40 bolag har fortfarande den ganska traditionella utformningen av sina redovisningsprinciper kvar. Jämfört med den utveckling som ägt rum i vissa andra länder förefaller det finnas risk för att de svenska bolagen halkar efter på detta område.

Övriga noteringar avseende IAS 1

Börsen har noterat att fastighetsbolagen redovisar värdeförändringar i räntederivat på egen rad och utanför räntenettet, trots att årsredovisningen anger att derivat används för att begränsa ränterisker. Börsen har även tidigare påpekat att redovisning i finansnett skulle överensstämma bättre med syftet för derivatens användning. Bolagens sätt att redovisa dessa värdeförändringar tillsammans med värdeförändringar i förvaltningsfastigheter är vanligt förekommande. I ett europeiskt sammanhang har dock de svenska fastighetsbolagen en något avvikande utformning av sina resultaträkningar. Med hänsyn till att det inom IASB pågår ett projekt för utformning av resultaträkningen har Börsen valt att stanna vid denna kommentar.

Punkt 26 beskriver omfattningen av överväganden som är av vikt vid bedömning av om antagandet om fortlevnad är lämpligt. Börsen noterar att beskrivningar av fall av finansieringsproblem kan förbättras.

Punkt 38 kräver jämförande information. Börsen noterar att sådan information i flera fall saknas. Vanligast är att denna brist förekommer i noter om segment, pensionsförpliktelser och i beskrivning av nedskrivningstest.

Punkt 41 kräver upplysningar vid ändring av uppställningar eller klassificering av poster i finansiella rapporter. Ändringar i uppställningar, främst i jämförande information, är inte ovanliga, ofta i rapporten över kassaflöde. Upplysningar saknas i många fall, där det är främst motivering eller anledning till ändringen som är relevant.

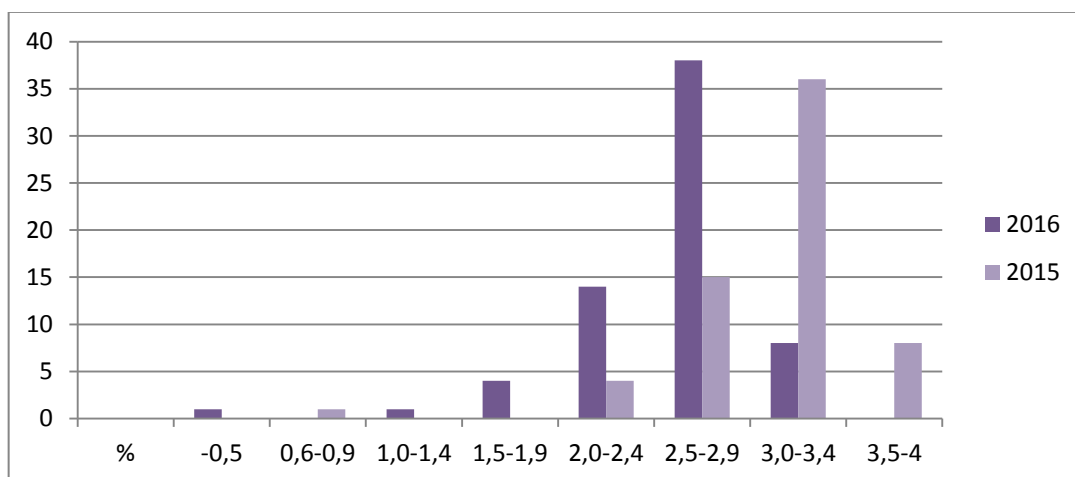
Punkterna 122 och 125 kräver upplysning om de bedömningar som företagsledningen har gjort när de har tillämpat företagets redovisningsprinciper och om viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar. De flesta bolag presenterar dessa under rubriker som "viktiga uppskattningar och bedömningar". Börsen har även i år noterat att texter i sådana avsnitt är väldigt allmänt hållna, i några fall inkomplett och i andra fall till synes alltför omfattande, vilket innebär att syftet med kraven inte uppnås. I ett antal fall saknas uppgifter om belopp och vilka de källor är som ger anledning till osäkerheter.

Punkt 134 kräver att upplysningar lämnas som hjälper användare av de finansiella rapporterna att bedöma företagets mål, riktlinjer och processer för hantering av kapital. Av punkt 135 framgår att bland annat upplysning om externt ålagda kapitalkrav kan vara aktuell. Börsen noterar att beskrivningarna i många fall bör kunna förbättras.

Pensionsförpliktelser (IAS19)

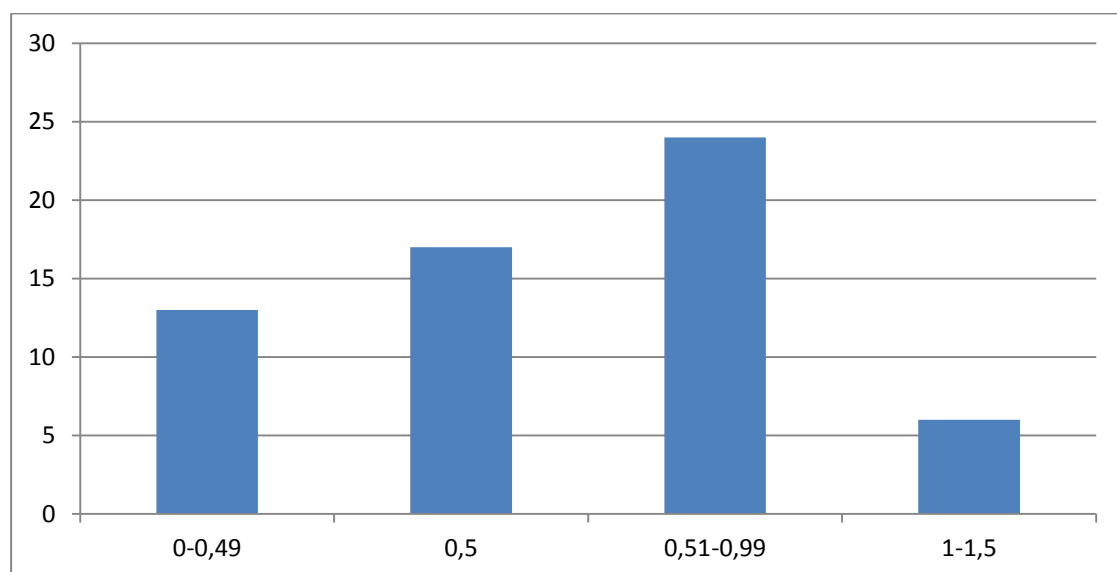
Vid förra årets granskningar (avseende årsredovisning för 2015) konstaterade Börsen att upplysningar om pensionsförpliktelser bör förbättras. Det noterades också en relativt stor spridning i använda diskonteringsräntor, vilket har varit anledning till att även i årets granskning närmare följa upp tillämpning av IAS 19. Detta har gjorts både vid årets tematiska genomgång och för de bolag som har varit föremål för fullständig granskning. Totalt har 69 bolag identifierats som har förmånsbestämda pensionsplaner för Sverige. Fyra av dessa bolag använder sig av en snittränta för planer i olika länder, så vår analys är begränsad till 65 bolag.

Använd diskonteringsränta för 2016 och 2015 framgår av följande diagram (antalet bolag per ränteintervall)

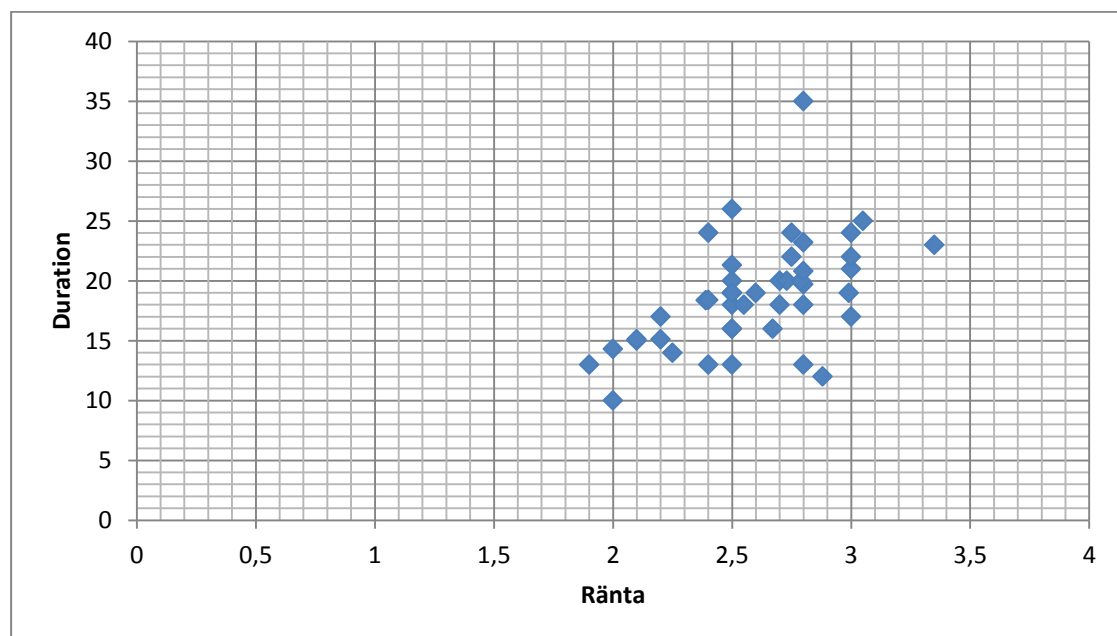
De flesta bolag (60) redovisar en minskning från 2015 till 2016. Två bolag har använt en högre ränta, två har oförändrad ränta och ett bolag lämnar ingen jämförelseinformation.

Minskningen för de 60 bolagen redovisas i följande storlek:

Av diagrammet framgår att ränta i de flesta fall har sänkts med runt 50 bps (26 bolag inom intervallet 45-65 bps, varav 15 sänktes med 50bps).

Spridningen från 0,5 till 3,35 % är dock ovanligt stor och förklaras inte av skillnader i den genomsnittligt återstående löptiden (duration) av pensionsförpliktelser. Nedanstående diagram visar korrelation mellan redovisad ränta och duration för 47 av 65 bolag.

Diagrammen begränsas till de 47 bolag som har lämnat uppgift om duration. De övriga har inte lämnat denna uppgift, vilket är i strid med punkt 147c i IAS 19. Två bolag lämnar därutöver en löptidsanalys för sina pensionsförpliktelser. Av de 47 bolagen lämnar endast 27 bolag den jämförande uppgiften för 2015. De övriga 20 lämnar ingen uppgift eller har en formulering som inte klargör om uppgiften för duration gäller båda åren. IAS 1 punkt 38 kräver jämförelseuppgifter.

Durationen anges från 10 till 35 år, i snitt 18,7 år, median är 19 år. Diagrammen anger dock en större spridning i diskonteringsränta än man förväntar.

För ett antal bolag med stora pensionsförpliktelser har ytterligare information inhämtats om underlag till den hanterade diskonteringsräntan. Av denna information framgår en stor variation i underlaget för den räntekurva som har hanterats.

Ändringar i diskonteringsräntor och de ofta stora belopp som redovisas i rapporten för övrigt totalresultat är svåra att förstå utan ytterligare kommentarer om till exempel den metodik som tillämpats för extrapolering för att bestämma den diskonteringsränta som anses återspegla förpliktelseernas återstående löptid. Börsen har vid årets granskning dessutom noterat att beräkningsmetodiken i några fall har ändrats mellan åren utan att det framgår av årsredovisningen. Känslighetsanalysen är ett annat område där förbättring bör ske. Att ange diskonteringsränta per land eller grupp kan endast utgöra underlag för bedömningar om förpliktelser och fondering anges med samma detaljeringsgrad, vilket inte alltid varit fallet. Även uppgifter om förväntade pensionskostnader för nästkommande år saknas ibland.

Börsens noteringar vid årets granskning anger att det finns anledning att även vid nästa års granskning följa upp efterlevnad av IAS 19 för de bolag som har förmånsbestämda pensionsplaner.

Rörelseförvärv (IFRS 3)

Information som lämnas om rörelseförvärv uppges ofta vara preliminär. I sådana fall bör det lämnas upplysning om för vilka poster osäkerhet föreligger och varför (punkt B67). Sådan information saknas ofta, särskilt i delårsrapporter.

Punkt B64q kräver upplysningar om det förvärvade bolagets bidrag till koncernens intäkter och resultat sedan förvärvstidpunkten och från början av året (som om förvärvet hade skett vid denna tidpunkt). I ett antal fall saknas dessa upplysningar helt eller delvis, exempelvis begränsat till intäkter.

Information om tilläggsköpeskilling (punkt B64g) är i många fall knapphändig, vilket även försvårar bedömningar vid framtida ändringar i redovisade belopp. Enligt IFRS ska en beskrivning av överenskommelser, intervall och möjliga begränsningar samt grunden för fastställande av det redovisade beloppen ingå.

Punkt B64f kräver upplysning om verkligt värde för överförd ersättning. Vid betalning i egna aktier saknades vid några tillfällen information om den ansats som har hanterats för denna värdering, där även krav i IFRS 13 ska beaktas.

Upplysningar om finansiella instrument (IFRS 7)

Standarden innehåller några viktiga punkter där syftet med upplysningarna beskrivs. Punkt 7 kräver sådana upplysningar som gör det möjligt att bedöma den betydelse finansiella instrument har för företagets finansiella ställning och resultat. Enligt punkt 31 ska sådana upplysningar lämnas som möjliggör att bedöma karaktär och omfattning av de risker som uppstår genom finansiella instrument. Att möta dessa krav kräver ibland att ytterligare information lämnas utöver de detaljerade kraven i övriga punkter. Exempelvis har detta noterats vissa fall där instrumentens karaktär allmänt anses vara långfristiga trots att redovisning sker som kortfristig eller tvärtom. Börsen har i sådana fall påpekat att upplysningarna bör förbättras.

De vanligaste bristerna avser (fortfarande) upplysningar om löptidsanalys för skulder och känslighetsanalys. Punkt 39 kräver en löptidsanalys för finansiella skulder som i enlighet med punkt B11D ska omfatta de avtalade odiskonterade kassaflödena, dvs. inklusive till exempel ränta. I relativt många fall har Börsen noterat att alla finansiella skulder inte är med eller att analysen anger samma belopp som i balansräkningen, vilket är tecken på att de avtalade räntorna inte ingår.

Punkt 40 kräver en känslighetsanalys för varje typ av marknadsrisk. Börsen har noterat att exempelvis för valuta anges vilken effekt en ändring med 1 % skulle ha. Det är i de flesta fall inte sannolikt att 1 % ger uttryck för den "rimligt möjliga förändring" som standarden avser. Ofta saknas även information om de metoder och antaganden som känslighetsanalysen bygger på. I ett antal fall saknas även uppgifter om bolagets exponering för valutarisk (punkt B24).

Löptidsanalysen och känslighetsanalys bör presenteras på ett tydligt sätt. I några fall framgår av bolagets svar att det antas att läsaren av bolagets finansiella rapporter kan räkna ut det själv med viss lämnad information. Det borde dock inte vara syftet med upplysningskrav i IFRS 7.

Upplåning kan vara förknippad med villkor, lånekovenanter. Om upplåning ingår i bolagets kapitalhantering finns krav i IAS 1 punkt 135 att ange huruvida sådana kovenanter har iakttagits och vilka som är följderna om det inte har gjorts. IFRS 7 punkt 18 och 19 har detaljerade krav vid avtalsbrott. Börsen har noterat att det ibland saknas uppgifter att krav har iakttagits. I vissa fall kan det vara nödvändigt att ange mer exakt vilka krav/nyckeltal som gäller. Börsen har noterat att "sedvanliga villkor" ofta är mer specifika än sådan beskrivning antyder. Det kan noteras att tillsynsmyndigheter i EU allmänt utgår ifrån att mer detaljerade upplysningar lämnas när risken för avtalsbrott inte är avlägsen.

Rörelsesegment (IFRS 8)

Till de vanligaste bristerna hör, även här fortfarande, att upplysningar saknas om intäkter från externa kunder för varje produkt eller tjänst (punkt 32), geografiska uppgifter om intäkter (punkt 33a) och anläggningstillgångar (punkt 33b) och om större kunder (punkt 34).

I ett antal fall har noterats att avstämningen mellan segmentinformation och totalinformation enligt de finansiella rapporterna inte är komplett (punkt 23 och 28).

Styrelsen anges ibland som högste verkställande beslutsfattare (punkt 7), vilket inte är förenligt med krav på styrelse i ABL. Ofta visar sig detta vara en felskrivning som är tänkt att ange att styrelsen och verkställande ledning använder sig av samma interna rapportering.

Börsen har i ett antal fall noterat att beskrivningen av varför bolaget endast redovisar ett segment bör förbättras, både med hänsyn till mer utförliga beskrivningar av bolagets aktivitet i övriga delar av årsredovisningen och den nya bestämmelsen om sammanslagning (punkt 22aa).

Verkligt värde (IFRS 13)

Punkt 93h kräver en känslighetsanalys för återkommande värderingar till verkligt värde som hänförs till Nivå 3. Därvid ska det anges hur känslig värderingen är för förändringar i icke observerbara indata. Information i enlighet med denna punkt ska lämnas för varje klass av tillgångar och skulder (punkt 94). Börsen har noterat att känslighetsanalys inte lämnas för varje klass, att de hanterade intervallen är för vida och att i ett enstaka fall ingen känslighetsanalys har lämnats. Brister noteras bland annat för fastighetsbolag, där en indelning per klass borde vara av vikt med hänsyn till olika riskbilder beroende på typ av fastighet.

Enligt punkt 93d ska värderingstekniken beskrivas. I ett antal fall har Börsen noterat att det saknas en sådan beskrivning, främst för värderingar i Nivå 2 men även för tilläggsköpeskiing som oftast hanteras i Nivå 3.

Upplysning om verkligt värde ska bland annat lämnas för alla finansiella tillgångar och skulder (IFRS 7 punkt 25). För kortfristiga finansiella instrument används ofta undantaget i IFRS 7 punkt 29 när det redovisade värdet är en rimlig uppskattning av det verkliga värdet. I ett fall noterade Börsen att sådan uppskattning inte är rimlig när finansiella skulder löper med fast ränta.

Skatt (IAS 12)

En uppskjuten skattefordran som hänför sig till underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag ska redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning (punkt 34). Förekomsten av förluster kräver dock mer motivering eftersom det ska finnas "andra faktorer som övertygande talar" för att tillräckliga skattpliktiga överskott kommer att finnas. Börsen har i ett antal fall noterat att den motivering som lämnades till Börsen borde ha lämnats i årsredovisningen.

Motsvarande brister har konstaterats i ett antal fall där bolagets beskrivning av exempelvis poster i avstämning av skattesatser (punkt 81c) är för allmänt hållen. Det bör noteras att Börsen även i förra årets rapport uppmanade bolag att inkludera den information som lämnats som svar på Börsens frågor på detta och andra områden i kommande finansiella rapporter, då samma information ofta är lika relevant även för andra användare.

Punkten 71 och 74 anger att nettoredovisning endast kan ske om också avsikten att nettoreglera föreligger. I ett fall har kvittning redovisats av uppskjuten skatt där karaktären av de uppskjutna fordringarna och skulderna gett vid handen att sådan avsikt inte kunnat föreligga.

Punkt 39 innehåller en lättnadsregel för redovisning av skattepliktiga temporära skillnader som hänför sig till innehav i dotterbolag m fl. Punkt 81f kräver dock upplysning om det sammanlagda beloppet för vilka uppskjutna skatteskluder inte redovisats. Börsen har i ett antal fall noterat att denna upplysning saknas.

Aktierelaterade ersättningar (IFRS 2)

Standarden gäller för alla aktierelaterade ersättningar och omfattar upplysningskrav som gäller även i de fall själva incitamentsprogrammet inte medför att några kostnader ska redovisas. Börsen har i ett antal fall noterat att upplysningar saknas, till exempel om antalet utestående optioner och ändringar i det.

I ett antal incitamentsprogram finns anställningsvillkor, vilket är ett intjäningsvillkor som ska beaktas (punkt 19). Börsen har i ett antal fall noterat att bolagets motivering att programmet inte har kostnader eftersom optioner har utgivits på marknadsmässiga villkor inte förefallit korrekt. Av programmets dokumentation, bland annat det som har antagits av bolagsstämman, framgick att teckningspris för optioner subventioneras av bolaget.

Nedskrivningar (IAS 36)

I likhet med föregående år har Börsen i ett stort antal fall noterat brister i upplysningar om nedskrivningstest i enlighet med punkt 134. Även upplysning om nedskrivningar (punkt 130) kan ibland behöva komplettering. Börsen hänvisar till de noteringar i rapporten om övervakningen 2016 och tidigare rapporter som finns på Börsens webbplats.

Antalet bolag där brister har noterats är anledning för Börsen att även vid nästa års granskning följa upp redovisningen, särskilt för bolag med större belopp i balansräkningen för goodwill och övriga immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder.

Resultat per aktie (IAS 33)

Punkt 2 anger att standarden inte är tillämplig om bolaget inte har aktier noterade. Redovisning av resultat per aktie medför dock enligt punkten 2 att beräkning och upplysning enligt denna standard ska tillämpas. Börsen noterade i ett antal fall att bolag som endast har noterade skuldebrev bör komplettera upplysningarna.

Brister har även noterats i upplysning om antalet aktier i beräkningen (punkt 70), instrument som kan ge utspädning men inte har inkluderats i beräkningen (punkt 70c). Punkt 73 anger att belopp per aktie beräknat på ett annat resultatbegrepp än standarden ska presenteras i not.

KONTAKTUPPGIFTER TILL BOLAGSÖVERVAKNINGEN

Nasdaq Stockholm AB
Tullvaktsvägen 15
105 78 Stockholm
iss@nasdaq.com
Telefon +46 8 405 70 50

PUBLICERING PÅ BÖRSENS HEMSIDA

Rapporten finns på Börsens hemsida tillsammans med kritikärenden:
www.nasdaqomx.com/nordicsurveillance (Redovisningstillsyn)